

METODOLOGIA DE LA RENDA MUNICIPAL DISPONIBLE DE LES LLARS

1. Introducció

L'estadística de Renda municipal disponible de les llars es posa en marxa gràcies a un conveni de col·laboració entre el Consell Econòmic i Social (CES) i l'Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT), signat el 2018.

L'objectiu principal d'aquesta operació estadística és oferir informació sobre el nivell de vida i el benestar de la població resident a les Illes Balears.

La Renda disponible de les llars mesura els ingressos dels quals disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'estalvi. Aquesta renda depèn dels ingressos de les famílies directament vinculats a la retribució per la seva aportació a l'activitat productiva (remuneració d'assalariats i excedent brut d'explotació), així com la redistribució de renda i riquesa realitzada per l'Administració pública mitjançant impostos, prestacions socials i altres transferències socials.

L'IBESTAT elabora anualment les estimacions de la renda disponible per a tots els municipis i illes que conformen les Balears, sent els seus resultats coherents amb les dades dels comptes de renda de les llars de la Comptabilitat regional d'Espanya que elabora l'INE per al conjunt de la comunitat autònoma.

Com a fruit d'aquests treballs, l'IBESTAT és l'òrgan responsable de l'operació estadística autonòmica *77 306 005 Renda municipal disponible de les llars*.

2. Àmbit geogràfic i temporal

El període de referència de les dades és anual.

L'àmbit geogràfic objectiu ho componen tots els municipis i illes que conformen les Balears.

3. Definicions i conceptes

Els conceptes emprats en aquesta operació estadística són coherents amb els establerts en el Sistema Europeu de Comptes (SEC-2010).

Per descriure la renda, la despesa i els fluxos financers, i els balanços, el SEC-2010 agrupa les unitats institucionals per sectors, atenent a les seves funcions principals, el seu comportament i els seus objectius. Les unitats institucionals s'agrupen en cinc sectors institucionals: Societats no financeres, Institucions financeres, Administracions públiques, Llars i Institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars (ISFLSH). Aquesta estadística se centra en l'estudi del sector Llars.

El sistema SEC-2010 està construït entorn d'una **successió de comptes** relacionats entre si. La successió completa dels comptes està composta per: els comptes corrents, els comptes d'acumulació i els balanços. Aquesta operació estadística se centrarà en els comptes corrents, que s'ocupen de la producció, generació, distribució i redistribució de la renda, i la utilització d'aquesta renda en forma de consum final. Més concretament es pot dir que l'IBESTAT el que presenta és l'estimació de les subcomptes d'assignació de la renda primària (II.1.2.) i la de distribució secundària de la renda (II.2) del Sector llars (S.14).

No cal oblidar que, els comptes comptables registren operacions a través de partides a manera de recursos (representen augments de valor econòmic), o a manera d'usos (disminucions de valor econòmic), i la diferència entre ambdues genera un saldo comptable.

3.1 El sector llars (S.14)

El sector llars (S.14) comprèn els individus o grups d'individus, tant en la seva condició de consumidors com, eventualment, en la d'empresaris que produeixen béns o serveis financers o no financers de mercat (productors de mercat), sempre que, en aquest últim cas, les activitats corresponents no siguin realitzades per entitats separades tractades com a quasisocietats.

També comprèn els individus o grups d'individus que produeixen béns i serveis no financers exclusivament per a ús final propi.

Les llars, en la seva condició de consumidors, poden definir-se com a petits grups de persones que comparteixen un mateix allotjament i posen en comú una part o la totalitat de les seves rendes i del seu patrimoni i que consumeixen col·lectivament determinats béns i serveis, principalment l'allotjament i l'alimentació. Aquesta definició pot completar-se amb el criteri de l'existència de vincles familiars o afectius.

Els recursos principals d'aquestes unitats procedeixen de la remuneració dels assalariats, de rendes de la propietat, de transferències efectuades per altres sectors, d'ingressos procedents de la disposició de béns i serveis de mercat, o d'ingressos imputats per la producció de béns i serveis per a consum final propi.

3.2 Compte d'assignació de la renda primària

Aquest compte tracta d'assignar la renda de cada factor de producció al sector beneficiari que correspongui, en aquest cas al sector llars. També es registren els fluxos de rendes de propietat, entrants i sortints, de manera que el saldo comptable és el saldo de les rendes primàries que entren en el sector llars.

Els components d'aquest compte són els següents:

- Recursos: remuneració dels assalariats ($D.1 = D.11 + D.121 + D.122$).
  - a) Sous i salaris (D.11):
  - b) Cotitzacions socials a càrrec dels ocupadors (D.12):

- Cotitzacions socials efectives a càrrec dels ocupadors (D.121):
- Cotitzacions socials imputades a càrrec dels ocupadors (D.122):

- Recursos: excedent d'explotació brut / Renda mixta bruta (B.2b / B.3b).
  - a) Lloguers imputats dels habitatges ocupats pels seus propietaris (B.2b).
  - b) Renda mixta bruta (B.3b).

- Rendes de la propietat (D.4).
  - a) Usos.
    - Interessos (D.41).
    - Rendes de la terra (D.45).
  - b) Recursos.
    - Interessos (D.41)
    - Rendes distribuïdes de les societats (D.42).
    - Altres rendes d'inversió (D.44).
    - Rendes de la terra (D.45).

- Saldo de rendes primàries brutes (B.5)

La **remuneració dels assalariats (D.1)** es defineix com la remuneració total, en efectiu o en espècie, a pagar per un ocupador a un assalariat a canvi del treball realitzat per aquest últim durant l'exercici comptable.

Aquesta partida comprèn les següents subpartides:

- ✓ Sous i salaris (D.11):
  - o Sous i salaris en efectiu,
  - o Sous i salaris en espècie;

- ✓ Cotitzacions socials a càrrec dels ocupadors (D.12):
  - o Cotitzacions socials efectives a càrrec dels ocupadors (D.121):
  - o Cotitzacions socials imputades a càrrec dels ocupadors (D.122):

L'**excedent d'explotació** correspon a la renda que obtenen les unitats de la utilització dels seus propis actius de producció. En el cas de les empreses no constituïdes en societat que pertanyen al sector de les llars, el saldo comptable del compte d'explotació conté implícitament un element que correspon a la remuneració del treball realitzat pel propietari o els membres de la seva família. Els ingressos pel treball per compte propi presenten les característiques dels sous i els salaris, així com les dels beneficis pel treball realitzat com a empresari. Aquesta renda, que no és ni estrictament una remuneració ni solament beneficis es coneix com a **renda mixta**.

Aquesta partida inclou també el valor dels lloguers imputats dels habitatges ocupats pels seus propietaris (B.2b).

Les **rendes de la propietat (D.4)** es generen quan els propietaris d'actius financers i de recursos naturals els posen a la disposició d'altres unitats institucionals. La renda a pagar per la utilització d'actius financers es denomina renda d'inversió, mentre que la que es paga per la utilització d'un recurs natural es denomina lloguer. Les rendes de la propietat són la suma de les rendes d'inversió més els lloguers.

Les rendes de la propietat es classifiquen de la següent manera:

- a) interessos (D.41);
- b) rendes distribuïdes de les societats (D.42):
  - 1) dividendes (D.421);
  - 2) rendes retirades de les **quasisocietats** (D.422);
- c) beneficis reinvertits de la inversió exterior directa (D.43) ;
- d) altres rendes d'inversió (D.44):
  - 1) rendes d'inversió atribuïbles als prenedors del segur (D.441);
  - 2) rendes d'inversió a pagar sobre els drets per pensions (D.442);
  - 3) rendes d'inversió atribuïbles a partícips en fons d'inversió (D.443);
- i) rendes de la terra (D.45).

El saldo d'aquest compte és el **Saldo de rendes primàries brutes (B.5)**. La renda primària és la que reben les unitats residents en virtut de la seva participació directa en el procés de producció i la renda a cobrar pel propietari d'un actiu financer o d'un actiu material no produït per posar-los a la disposició d'una altra unitat institucional.

3.3 Compte de distribució secundària de la renda

Registra la redistribució de les rendes primàries que es fa a través de les transferències. Els principals instruments de redistribució són els impostos de les administracions públiques recaptats entre les llars i les prestacions socials abonades a les llars. El saldo comptable és la renda disponible.

Els components d'aquest compte són els següents:

- Recursos: prestacions socials diferents de les transferències socials en espècie (D.62).
- Altres transferències corrents (D.7).
  - a) Recursos
    - o Primes netes d'assegurances no vida (D.71).
    - o Transferències corrents diverses (D.75).
  - b) Usos
    - o Indemnitzacions d'assegurances no vida (D.72).
    - o Transferències corrents diverses (D.75).
- Usos: impostos corrents sobre la renda, el patrimoni, etc. (D.5).
  - o Impostos sobre la renda (D.51).

o Altres impostos corrents (D.59).

- Usos: cotitzacions socials netes (D.61).
- Renda disponible bruta (B.6)

Les **prestacions socials diferents de les prestacions socials en espècie (D.62)** són una font important de renda de les llars ja que inclouen les prestacions contributives, les no contributives, així com les prestacions per desocupació, discapacitat, etc.

Comprèn les següents subpartides:

- ✓ Prestacions de seguretat social en efectiu (D.621). Correspon a les prestacions d'asseguracions socials a pagar en efectiu a les llars pels fons de la Seguretat Social.
- ✓ Prestacions d'altres sistemes d'asseguracions socials (D.622).
- ✓ Prestacions d'assistència social en efectiu (D.623).

Les **Altres transferències corrents (D.7)** es componen de:

- ✓ Primes netes d'asseguracions no vida (D.71). Són les primes a pagar en virtut de pòlisses subscriïdes per unitats institucionals.
- ✓ Indemnitzacions d'asseguracions no vida (D.72). Representen les indemnitzacions imputables a l'exercici corrent en virtut de contractes d'asseguracions no vida.
- ✓ Transferències corrents diverses (D.75). En aquesta subrúbrica s'enquadren:
  - Transferències corrents a les ISFLSH (Institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars) (D.751).
  - Transferències corrents entre les llars (D.752). Consisteixen en totes les transferències corrents, en efectiu o en espècie, que les llars residents efectuen a, o reben de, altres llars residents o no residents.
  - Altres transferències corrents diverses (D.759). Inclouen conceptes com:
    - Les multes i sancions imposades per tribunals de justícia o altres instàncies jurídiques.
    - Els imports pagats pels bitllets de loteria o les sumes col·locades en apostes.
    - Les devolucions fetes per les llars de despeses efectuades a favor seu per organitzacions d'assistència social.
    - Etc.

Els **impostos corrents sobre la renda, el patrimoni, etc. (D.5)**, comprenen tots els pagaments obligatoris sense contrapartida, en efectiu o en espècie, recaptats periòdicament per les administracions públiques i per la resta del món sobre la renda i el patrimoni de les unitats institucionals, així com alguns impostos periòdics que no s'exigeixen ni sobre aquesta renda ni sobre aquest patrimoni.

Els impostos corrents sobre la renda, el patrimoni, etc., es divideixen en:

- ✓ impostos sobre la renda (D.51);
- ✓ altres impostos corrents (D.59).

Les **cotitzacions socials netes (D.61)** són les cotitzacions efectives o imputades que paguen les llars als sistemes d'assegurances socials amb la finalitat d'assegurar el pagament de prestacions socials. Comprenen:

- ✓ Cotitzacions socials efectives a càrrec dels ocupadors (D.611)
- ✓ Més cotitzacions socials imputades a càrrec dels ocupadors (D.612)
- ✓ Més cotitzacions socials efectives a càrrec de les llars (D.613)
- ✓ Més les cotitzacions socials suplementàries a càrrec de les llars (D.614)
- ✓ Menys serveis dels sistemes d'assegurances socials (D.61SC).

El saldo d'aquest compte, la renda disponible bruta, és l'import disponible per al consum final o l'estalvi. Reflecteix les operacions corrents excloent, explícitament, les transferències de capital, els guanys i pèrdues de possessió reals i les conseqüències de successos com les catàstrofes naturals.

4. Metodologia i fonts d'informació

El punt de partida en l'elaboració d'aquesta operació estadística són els comptes d'assignació de renda primària i de distribució secundària de la renda del sector llars per les Illes Balears, proporcionades per la Comptabilitat regional d'Espanya, base 2010, de l'Institut Nacional d'Estadística les quals segueixen els principis metodològics del Sistema Europeu de Comptes (SEC-2010). Per al càlcul de la Renda disponible de cadascun dels municipis s'han municipalitzat cadascuna de les partides i subpartides d'ambdós comptes (tècnica de regionalització top-*down) emprant un ampli ventall de fonts d'informació disponibles a nivell municipal.

La principal font d'informació emprada per a les estimacions de les diferents partides és l'Estadística de Renda Municipal (ERM) que elabora l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT). Aquesta estadística, l'objectiu immediat de la qual és proporcionar informació de caràcter municipal, és una versió simplificada de l'Estadística de la renda personal (ERP) elaborada pel Servei d'Estudis de la AEAT

La ERP adopta la visió global de la renda personal pròpia de la declaració anual de l'Impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF), però incloent totes les persones (siguin declarants o no en el model anual) i totes les rendes (sigui quina sigui la seva font i estiguin o no subjectes a l'impost). A més, la seva perspectiva és individual: es pren a la persona perceptora de rendes com a unitat d'anàlisi. La font d'informació utilitzada per a la seva elaboració és l'extensa xarxa de models anuals de retenció o informació de la AEAT que cobreix les principals fonts de renda i alimenta els esborranys de declaració i les dades fiscals que s'envien anualment als contribuents per a l'elaboració de la seva declaració.

Seguidament especificam les principals fonts d'informació emprades en cada partida:

4.1 Remuneració dels assalariats (D.1)

Per estimar aquesta partida s'estimen per separat els sous i salaris (D.11) i les cotitzacions socials a càrrec dels ocupadors (D.12):

- els sous i salaris es calculen a partir de les dades de la ERM facilitats per la AEAT
- per a les cotitzacions socials es parteix del nombre d'assalariats a la Seguretat Social per branques d'activitat i dels pertanyents a la Mutualitat General de Funcionaris Civils (MUFACE) segons lloc de residència, dels quals s'obté el nombre mitjà d'assalariats anuals. Als assalariats anuals anteriors per branca d'activitat, se'ls aplica una estimació de les cotitzacions socials efectives obtingudes a partir de l'Enquesta anual de costos laborals (EACL) de l'INE.

4.2 Excedent d'explotació brut (B.2b) i Renda mixta (B.3b)

Per estimar el EBE per municipis s'empra la informació a nivell regional que proporciona l'Enquesta de pressupostos familiars (EPF) de l'INE, i es municipalitza emprant dades del valor cadastral dels habitatges urbans d'ús residencial.

Pel càlcul de les rendes mixtes a nivell municipal s'empra informació sobre els autònoms i els seus assalariats de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

4.3 Rendes de la propietat (D.4)

Les fonts emprades per a la seva distribució són les següents:

- Recursos: per les subpartides d'interessos (D.41) i rendes distribuïdes de les societats (D.42) s'empren dades de la ERM de la AEAT, en concret la informació referent a les rendes del cabdal mobiliari. En el cas d'Altres rendes d'inversió (D.44) s'empren les xifres de població resident (Padró d'habitants) del IBESTAT i, en el de les Rendes de la terra (D.45), dades del valor cadastral immobiliari rústic de la Direcció General de Cadastre.
- Ocupacions: per la subpartida d'interessos (D.41) s'empren dades de la ERM de la AEAT, en concret la informació referent als interessos hipotecaris. En el cas de les Rendes de la terra (D.45) s'utilitzen dades del valor cadastral immobiliari rústic de la Direcció general de Cadastre.

4.4 Prestacions socials diferents de les transferències socials en espècie (D.62)

Les fonts emprades per a la seva estimació són les següents:

- Per les subpartides D.621 i D.623 s'empra la ERM de la AEAT, específicament les prestacions rebudes per les llars (jubilació, incapacitat, desocupació, etc.)

- Per les subpartides D.622 s'empren dades del nombre d'assalariats i de la EACL (igual que en el D.12)

4.5 Altres transferències corrents (D.7)

En aquest cas s'empra informació de la Memòria estadística anual de les entitats asseguradores (Ministeri d'Economia) i les xifres de població proporcionades pel Padró d'habitants (IBESTAT).

4.6 Impostos corrents sobre la renda, patrimoni, etc. (D.5)

S'estimen per separat els impostos sobre la renda (D.51) i els altres impostos corrents (D.59):

- Els impostos sobre la renda es calculen a partir de les dades de la ERM facilitats per l'AEAT, específicament la informació relativa a l'impost reportat.
- Per als altres impostos corrents s'empra informació de la recaptació de l'Impost de béns immobles (IBI) i de l'Impost de vehicles de tracció mecànica (IVTM) disponible als pressupostos liquidats de les entitats locals.

4.7 Cotitzacions socials netes (D.61)

Les fonts emprades en cadascuna de les partides han estat les següents:

- Per a les cotitzacions socials efectives a càrrec dels ocupadors (D.611) i cotitzacions socials imputades a càrrec dels ocupadors (D.612), s'empren dades del nombre d'assalariats i de la EACL (igual que en D.12)
- Per a les cotitzacions socials efectives a càrrec de les llars (D.613) i les cotitzacions socials suplementàries a càrrec de les llars (D.614), s'empra el nombre d'assalariats a la Seguretat Social i dels pertanyents a la Mutualitat General de Funcionaris Civils (MUFACE) segons lloc de residència.

5. Difusió de resultats

Els resultats d'aquesta operació es publiquen anualment a la web del IBESTAT a l'enllaç següent:

https://ibestat.caib.es/ibestat/page?p=px_tablas&nodeId=4e83a7be-b928-43fa-ad3b-b5b14d79f900&path=economia%2FCUENTAS%20ECON%C3%93MICAS%2FRenta%20Municipal

Per a les peticions d'informació més específiques, l'IBESTAT estudiarà la viabilitat de les peticions d'explotació a mesura sol·licitades pels usuaris i es compromet a facilitar-les al més aviat possible tenint en compte els mitjans disponibles.

6. Informació relacionada

Aquesta operació estadística segueix els conceptes, definicions i metodologies definides pel [Sistema Europeu de Comptes \(SEC-2010\)](#).

Les estimacions de Renda disponible de les llars són coherents amb les dades dels [comptes de renda de les llars de la Comptabilitat regional d'Espanya de l'INE](#).